

Inspraakreacties t.b.v. concept mantelzorgbeleid Land van Cuijk 2013

Plaats in beleidsplan	Afzender	Reactie	Advies
Algemeen	Participatieraad/Burgerparticipatieraad/WMO-Raad Land van Cuijk	We zijn als Wmo adviesraden blij dat we over de eerste contouren van het Mantelzorgbeleid mogen mee denken en praten. We waarderen helemaal dat ons verzekerd is dat onze inbreng aantoonbaar en merkbaar in het beleid zal worden verwerkt. We gaan er vanuit dat U gedetailleerd kunt aangeven of en waarom U bepaalde opmerkingen en adviezen wel of niet verwerkt.	In dit overzicht is aangegeven welke adviezen de BPR-en zien terugkomen in het gewijzigde concept.
Algemeen	Participatieraad/Burgerparticipatieraad/WMO-Raad Land van Cuijk	Het is een helder en goed leesbaar stuk. Hoewel we op onderdelen opmerkingen hebben zouden we de aanpak en de inhoud als voorbeeld willen zien voor de verdere aanpak van de beleidsontwikkeling.	Voor kennisgeving aannemen.
Algemeen	Participatieraad/Burgerparticipatieraad/WMO-Raad Land van Cuijk	Van onze kant biedt de positieve en vroegtijdige benadering van de inbreng van Wmo adviesraden en burgerparticipatieraden de mogelijkheid om met genoeg bij te dragen aan deze beleidsontwikkeling. Waar tot 2008 de mantelzorger bijna buiten beeld bleef en in 2018-2012 een verbeteringslag is gemaakt is nu een flinke stap voorwaarts gezet om de mantelzorger beter in beeld te krijgen en adequaat te ondersteunen.	Voor kennisgeving aannemen.
Algemeen	Participatieraad/Burgerparticipatieraad/WMO-Raad Land van Cuijk	De aandacht voor emotionele ondersteuning en de aandacht voor de benadering van werkgevers om een mantelzorgvriendelijk beleid te voeren is ook een groot winstpunt van deze beleidsnotitie.	Voor kennisgeving aannemen.
Algemeen	Participatieraad/Burgerparticipatieraad/WMO-Raad Land van Cuijk	Verder vinden we de inzet om regionaal een verbeteringslag te maken, waar dat de plaatselijke mogelijkheden aanvult, een wijze stap. Dat er plaatselijk accentverschillen zijn doet niets af aan de kwaliteit van deze aanpak	Voor kennisgeving aannemen.
Algemeen	Participatieraad/Burgerparticipatieraad/WMO-Raad Land van Cuijk	Het is moeilijk om een doelgroep in beeld te krijgen die voor een deel zichzelf niet als zodanig ziet, zich niet kenbaar wil maken, geen hulp kan en zal vragen, geen erkenning krijgt voor wat ze doen.	Voor kennisgeving aannemen.
Diversen	Participatieraad/Burgerparticipatieraad/WMO-Raad Land van Cuijk	<u>Advies:</u> De aanduiding hulpbehoevende zou vervangen kunnen worden door zorgvrager.	Aanpassen in de nota. Hulpbehoevende wordt vervangen door zorgvrager.
pagina 5	Participatieraad/Burgerparticipatieraad/WMO-Raad Land van Cuijk	<u>Advies:</u> er is veel kennis over doelgroepen/mantelzorgers beschikbaar bij instellingen en belangenorganisaties, die in deze nota niet is gebruikt. Specificatie van doelgroepen maakt het mogelijk gericht beleid te voeren, zowel wat betreft ondersteuning, waardering als activering van de betreffende omgevingen.	Op pagina 5 staan specifieke doelgroepen benoemd. Het richten op specifieke doelgroepen is echter geen doelstelling van de gemeenten. Wel staat de gemeente open voor het delen van kennis over mantelzorgers met andere organisaties. Geen aanpassing nodig van de nota.
Pagina 12	Participatieraad/Burgerparticipatieraad/WMO-Raad Land van Cuijk	<u>Advies:</u> We pleiten voor specifieke aandacht voor jonge mantelzorgers, allochtone mantelzorgers, voor jonge en oude mantelzorgers uit de GGZ-sfeer.	Op pagina 12 is aangegeven dat de gemeenten in het Land van Cuijk zich richten op de brede doelgroep van mantelzorgers. Aan de hand van signalen uit het veld zal jaarlijks worden beoordeeld of het noodzakelijk is om activiteiten op specifieke doelgroepen te richten. Indien nodig hebben deze groepen dus de aandacht. Geen aanpassing van de nota
Pagina 19	Participatieraad/Burgerparticipatieraad/WMO-Raad Land van Cuijk	<u>Advies:</u> Er zijn meer informatiebronnen: BRIZ, Mezzo, Movisie (Expertisecentrum Mantelzorg), cliëntenorganisaties, ouderenadviseurs, familieorganisaties. Wij adviseren om daarvan in de komende beleidsperiode als beleidsverantwoordelijken gebruik te maken, eventueel samen met de Wmo adviesraden en burgerparticipatieraden	Wij nemen dit advies mee bij de samenstelling van het platform.
Algemeen	Participatieraad/Burgerparticipatieraad/WMO-Raad Land van Cuijk	Het is al sinds 2007 onze kritiek dat de scheidslijnen tussen mantelzorgers en vrijwilligers niet rigoreus worden getrokken. In deze notitie wordt goed de scheiding aangebracht. <u>Advies:</u> de bijzondere positie van mantelzorgers dient in de communicatie door de gemeente naar de bevolking actief onder de aandacht te worden gebracht zodat misverstanden als zou het vrijwilligerswerk zijn gaan verdwijnen.	Wij houden in de communicatie rekening met dit advies.
Pagina 13	Participatieraad/Burgerparticipatieraad/WMO-Raad Land van Cuijk	<u>Advies:</u> er zou veel gewonnen zijn als gemeentes en instanties, maar ook maatschappelijke organisaties de mantelzorger als persoon en functie erkennen en herkennen als waardevolle en cruciale persoon in de zorg voor zorgafhankelijke zorgvragers. Door er aandacht aan te besteden op brede schaal kan de mantelzorger die zoekt naar steun en hulp weten dat zij/hij terecht met een vraag zit en kan zij/hij bij de omgeving en instanties aankloppen met haar/zijn vraag. We missen een ambitieniveau wat betreft de maatschappelijke waardering van mantelzorg.	Wij besteden in ons (concept)beleid aandacht aan dit onderwerp. Op pagina 13 en 14 in de nota is opgenomen dat de gemeenten het belangrijk vinden dat uitwisseling van informatie bijdraagt aan bewustwording, erkenning en herkenning en het belang van ondersteuning daarbij. Geen aanpassing van de nota.
Pagina 11	Participatieraad/Burgerparticipatieraad/WMO-Raad Land van Cuijk	We missen ook de proactieve benadering om in een vroeg stadium de mantelzorgers in beeld te krijgen, te ontzorgen en het verbinden van deze thematiek met andere beleidssectoren.	De gemeenten vinden het belangrijk dat mantelzorgers goed geïnformeerd worden over onderwerpen waar zij behoefte aan hebben. Via het Wmo-loket en het Steunpunt Mantelzorg richten wij ons op algemene informatie over mantelzorg en mantelzorgondersteuning, tips en informatie over het combineren van werk en mantelzorg, het aanbod van mogelijke ondersteuning, hulp en zorg en relevante wettelijke regelingen (pagina 13). Via registraties, activiteiten, nieuwsbrieven, etc. probeert het steunpunt zoveel mogelijk mantelzorgers in beeld te hebben. Geen aanpassing van de nota.
?	Participatieraad/Burgerparticipatieraad/WMO-Raad Land van Cuijk	De mantelzorger zonder behoefte aan steun blijft vrij om zelf aan de bel te trekken als dat nodig is.	Wij delen uw mening.

Pagina 5	Participatieraad/Burgerparticipatieraad/WMO-Raad Land van Cuijk	Advies: het gehanteerde criterium voor mantelzorg is te beperkt. Er zijn mantelzorgers die zorgvragers in tehuizen verzorgen. Er zijn mantelzorgers die kortere tijd maar wel de hele week en het hele jaar door uren mantelzorg verrichten maar niet binnen dit criterium vallen. Het huidige 8 uur criterium doet geen recht aan de mantelzorgers die wij kennen.	Volgens de definitie van de Rijksoverheid is mantelzorg langdurige zorg die niet in het kader van een hulpverlenend beroep wordt geboden aan een hulpbehoevende door personen uit diens directe omgeving, waarbij zorgverlening rechtstreeks voortvloeit uit de sociale relatie en de gebruikelijke zorg van huisgenoten voor elkaar overstijgt. Geen aanpassing van de nota.
Algemeen	Participatieraad/Burgerparticipatieraad/WMO-Raad Land van Cuijk	Advies: De notitie vaart naar ons idee heel, zo niet té sterk op de informatie van het Steunpunt Mantelzorg Land van Cuijk. Ondanks de waarde van het Steunpunt, dat eigenlijk beter Informatiecentrum Mantelzorg genoemd kan worden, zou de informatie van ervaringsdeskundige sterker in de beleidsontwikkeling ingebracht moeten worden. Bovendien is de centrale positie van het Steunpunt in de uitwerking van het beleid een risico dat men als gemeentebesturen achterover kan leunen en afwachten wat het Steunpunt doet.	De gemeenten beschouwen het Steunpunt Mantelzorg als de spin in het web binnen het in deze nota beschreven ondersteuningsaanbod. Het steunpunt richt zich op alle 8 basisfuncties en niet enkel op het verstrekken van informatie. De gemeenten zijn regisseur van het proces en sturen het steunpunt direct aan. Uw suggestie m.b.t. de ervaringsdeskundige zullen wij betrekken bij het op te richten platform. Geen aanpassing van de nota.
Algemeen	Participatieraad/Burgerparticipatieraad/WMO-Raad Land van Cuijk	Advies: Wij pleiten voor een actieve inzet van de gemeentebesturen richting mantelzorgers en ondersteunende instellingen naast de duidelijke prestatieafspraken met het Steunpunt.	De gemeenten nemen een actieve rol richting mantelzorgers en instellingen. Dit gebeurt op uiteenlopende manieren, onder meer door het opstellen van deze aparte deelnota van het Wmo-beleid (prestatieveld 4), daarnaast ondersteuning en regievoering richting Steunpunt Mantelzorg en het deelnemen aan de Dag van de Mantelzorg. Geen aanpassing van de nota.
Algemeen	Participatieraad/Burgerparticipatieraad/WMO-Raad Land van Cuijk	Het is eenzijdig om alleen in termen van problemen te praten. Veel mantelzorgers redden zich goed of willen geen bemoeienis van derden. Het zou goed zijn om uit de eigen kracht van de zorgvrager en mantelzorgers te vertrekken. Wat problematisch is dient bekeken te worden vanuit het perspectief van de verzorgde (partner, kind, buur etc.), vanuit het perspectief van de mantelzorgers, vanuit het perspectief van de sociale netwerken om deze mensen (familie, vrienden, burens e.d.), vanuit het perspectief van de overheid die moet voorzien in gevallen van noodsituaties, overbelasting, verwaarlozing e.d.. Deze perspectieven mogen niet door elkaar lopen.	Voor kennisgeving aannemen.
Pagina 10	Participatieraad/Burgerparticipatieraad/WMO-Raad Land van Cuijk	Advies: wij adviseren altijd bij gesprekken met zorgvragers de mantelzorgers er bij te betrekken en eventueel ook aparte gesprekken te voeren met de mantelzorgers. Het keukentafelgesprek is bij uitstek geschikt voor deze verkenning en voor advisering, maar mag nooit een element worden van gemeentelijke bezuinigingen. Extra investeren hierin levert zich, zo blijkt uit onderzoek en ervaringen elders, gewoon winst op te leveren voor alle partijen.	Wij zijn het met u eens dat het gesprek bij uitstek geschikt is voor verkenning en advisering, en hebben dit reeds verwoord in de nota. Op pagina 10 is opgenomen dat gemeenten het belangrijk vinden dat bij de keukentafelgesprekken ook met de mantelzorgers wordt gesproken. Dat biedt niet alleen de mogelijkheid om de zorg door de mantelzorgers te betrekken bij de ondersteuning van de zorgvrager, maar ook om helder te krijgen welke eventuele ondersteuning voor de mantelzorgers nodig is en om inzicht te verkrijgen in het evenwicht tussen draaglast en draagkracht van mantelzorgers. Geen aanpassing van de nota.
Algemeen	Participatieraad/Burgerparticipatieraad/WMO-Raad Land van Cuijk	Advies: er moeten naast een mantelzorgwijzer, waarin op allerlei plaatsen de informatie over hulp- en ondersteuningsmogelijkheden te vinden is, vertrouwensfiguren zijn waar de mantelzorgers terecht kan met klachten en vragen. De huisartsen, de thuiszorg, fysiotherapeuten en andere basisvoorzieningen zouden naar een goede formule hiervoor moeten zoeken.	Wij zijn van mening dat het Steunpunt Mantelzorg hierin een ondersteunende rol kan spelen.
Algemeen	Participatieraad/Burgerparticipatieraad/WMO-Raad Land van Cuijk	Advies: wij stellen voor dat er onafhankelijk van het Steunpunt een Mantelzorgpanel komt met directe verbinding naar de patiënten-, familie- en cliëntenorganisaties en een verbinding met de Wmo adviesraden en Burgerparticipatieraden. Dit lijkt ons wenselijk, maar eigenlijk noodzakelijk. We zouden er als adviesorganen ook zelf initiatief toe willen nemen, liefst met de portefeuillehouders samen. Wij zien namelijk steeds vaker en steeds helderder dat zorgaanbieders en organisaties en instellingen op het moment dat hun continuïteit in gevaar komt, bv. vanwege bezuinigingen, andere belangen inbrengen dan die voor de doelgroep en zorgvragers aan de orde zijn. Omdat ook het Steunpunt Mantelzorg bij herhaling aan geeft dat zij geen belangenbehartiging kan en wil doen, stellen we dit Mantelzorgpanel voor. Een duidelijke plek waar de belangenbehartiging van mantelzorgers aan bod komt. Dat hoeft geen nieuwe organisatie te zijn. Het panel zou een moment kunnen zijn dat enkele malen per jaar dient als een peiling van de opvattingen en signalen van mantelzorgers.	De gemeenten bouwen op de eigen kracht van de inwoners en willen organisaties en mantelzorgers stimuleren om zelf de regie hierin te nemen. Daarnaast beschouwen wij de burgerparticipatieraden en Wmo-adviesraden ook als een mantelzorgpanel.
Pagina 10	Participatieraad/Burgerparticipatieraad/WMO-Raad Land van Cuijk	De problematiek van de mantelzorgers wordt versterkt door de beleidsontwikkeling van de overheid (Wmo, Participatiewet, e.d.) en door het versterkt inzetten op zelfredzaamheid, eigen regie, eigen verantwoordelijkheid. Dit veroorzaakt gevoelens van grotere belasting. Advies: er wordt op aangedrongen om de balans tussen draaglast en draagkracht onderwerp van de keukentafelgesprekken en van indicatiestelling bij zorgaanbod vast onderwerp van gesprek te maken en daarvoor een specifieke aanpak te ontwikkelen met ervaringsdeskundigen. Mantelzorgers uit onze kring zijn hier graag toe bereid. Ook zou de deskundigheid van diegenen die gesprekken voeren op dit punt moet worden versterkt.	Op pagina 10 is opgenomen dat gemeenten het belangrijk vinden dat bij de keukentafelgesprekken ook met de mantelzorgers wordt gesproken. Dat biedt niet alleen de mogelijkheid om de zorg door de mantelzorgers te betrekken bij de ondersteuning van de zorgvrager, maar ook om helder te krijgen welke eventuele ondersteuning voor de mantelzorgers nodig is en om inzicht te verkrijgen in het evenwicht tussen draaglast en draagkracht van mantelzorgers. De Wmo consulenten worden regelmatig geschoold. Uw suggestie om ervaringsdeskundigen te betrekken zullen wij bezien in het kader van het scholingstraject. Geen aanpassing van de nota.
Pagina 17	Participatieraad/Burgerparticipatieraad/WMO-Raad Land van Cuijk	De problematiek van de mantelzorgers wordt ook versterkt door het onbegrip bij de werkgevers. De samenleving is nog niet zo ingesteld op zorg voor elkaar dat de overheid mag aannemen dat sociale netwerken weten wat er aan de hand is of zelf actie gaan ondernemen. Wij vinden het een sterk punt uit de notitie. Advies: Wij stellen voor de gemeentes zelf een voorbeeldfunctie hierin te nemen en daarvoor een cao-overstijgende arbeidsvoorwaarde in hun personeelsbeleid opnemen.	Op dit moment is er middels persoonlijk maatwerk voldoende mogelijk.
Pagina 17	Participatieraad/Burgerparticipatieraad/WMO-Raad Land van Cuijk	Advies: wij stellen voor dat de gemeente de door haar gesubsidieerde en door haar betaalde bedrijven en instellingen stimuleert om daarin haar voorbeeld te volgen. Wij weten dat de gedachte bestaat dat de gemeente er geen subsidie-eis kan zijn of onderdeel van het programma van eisen van kan maken, maar de realiteit is dat we dat in Nederland op allerlei andere thema's (integratie, taal, quota, plafonds) al gedaan hebben. Wat ons betreft wordt het dus een onderdeel van het programma van eisen.	Dit is een verantwoordelijkheid voor de organisaties zelf.

Pagina 17	Participatieraad/ Burgerparticipati eraad/WMO- Raad Land van Cuijk	<u>Advies:</u> Er wordt door de gemeentes in samenwerking met het Mantelzorgpanel een bewust beleid opgezet om zowel goede voorbeelden van werkgeverszorg naar buiten te brengen (bv. een prijs) als ook landelijk compensatieregelingen voor mantelzorg te regelen via de cao's. Dit is niet het werk van de gemeentes maar kan wel via de VNG en via belangenorganisaties worden ingebracht.	Wij richten ons beleid niet op de door u aangedragen suggesties. Wij nemen uw advies voor kennisgeving aan.
Algemeen	Participatieraad/ Burgerparticipati eraad/WMO- Raad Land van Cuijk	<u>Advies:</u> De gemeente zet uit het oogpunt van preventie en organisatie van de leefbaarheid van wijken en dorpen in op informatie over het belang van en openlijke waardering voor mantelzorg. Waar mogelijk zet de overheid ook in op zowel de eigen krachtcentrales (om weerbaarheid te vergroten) en op sociale krachtcentrales (om gezamenlijk de leefbaarheid en de sociale samenhang te versterken). Voorbeelden als zorgcoöperaties, verenigingen die actief hun leden opvangen en dergelijke worden sterk gesteund. Wij zien hierin een actie van gemeentes, die niet bij het Steunpunt Mantelzorg maar bv. bij Radius of bij een samenwerkingsverband van de belangenorganisaties in de regio Land van Cuijk neergelegd kan worden	Wij juichen eigen initiatief uit de samenleving toe. Daarnaast verwachten we van welzijnsorganisaties dat zij zich inzetten voor het versterken van eigen kracht (in de wijk) en burgerinitiatieven, indien nodig, ondersteunen.
Algemeen	Participatieraad/ Burgerparticipati eraad/WMO- Raad Land van Cuijk	Beleid moet gebaseerd zijn op een goede kennis van het primaire proces waar de mantelzorg zich in bevindt. Om daar goede beelden van te krijgen zijn aannames niet voldoende. De cijfers in de nota zijn nu nog vertalingen van landelijke cijfers. <u>Advies:</u> Door in keukentafelgesprekken ook aandacht te besteden aan de mantelzorg, aan de interactie tussen mantelzorg en zorgvrager, door bewust de mantelzorg te ontzorgen (als die dat wil/nodig heeft) en eventuele regelmatige enquêtes (bv. zoals de GGD voor senioren al doet) samen met de Wmo Adviesraden zouden we over meer eigen en specifieke gegevens kunnen beschikken.	Wij baseren ons zowel op landelijke als regionale cijfers (zoals Wmo KlantTevredenheidsOnderzoek en monitorgegevens GGD Hart voor Brabant). We willen bovendien zoveel mogelijk gebruik maken van bestaande onderzoeken.
Pagina 10	Participatieraad/ Burgerparticipati eraad/WMO- Raad Land van Cuijk	<u>Advies:</u> We verwachten dat de gemeentes actief inzetten om het keukentafelgesprek zo in te richten dat dat een optimaal rendement levert om de mantelzorg goed in beeld te krijgen, in overleg met de zorgvrager en mantelzorg een goed afgestemd ondersteuningsaanbod te formuleren en we verwachten een actief beleid om de lokale samenleving te attenderen op de waarde van mantelzorg en de noodzaak van een ondersteunende omgeving.	Op pagina 10 is opgenomen dat gemeenten het belangrijk vinden dat bij de keukentafelgesprekken ook met de mantelzorg wordt gesproken. Dat biedt niet alleen de mogelijkheid om de zorg door de mantelzorg te betrekken bij de ondersteuning van de zorgvrager, maar ook om helder te krijgen welke eventuele ondersteuning voor de mantelzorg nodig is en om inzicht te verkrijgen in het evenwicht tussen draaglast en draagkracht van mantelzorgers. Het is aan ons allen om de waardering en herkenning voor de mantelzorgers uit te dragen (zoals tevens verwoord op pag. 10).
Algemeen	Participatieraad/ Burgerparticipati eraad/WMO- Raad Land van Cuijk	Wij stellen vast dat de verantwoordelijkheid voor kwetsbare burgers een vast onderdeel is van de Wmo-filosofie. Veel burgers nemen ongeraagd al die verantwoordelijkheid en steunen bureaus, familie, vrienden en kennissen om niet. Tegelijkertijd zien we dat er een grote groep burgers nog steeds die verantwoordelijkheid bij de overheid legt. Die cultuur van denken en gedrag moet veranderen. We zien ook dat er nog steeds geen systematisch communicatieprogramma ligt, zoals de afspraak is bij het integrale beleid. <u>Advies:</u> we verwachten dat de gemeentes, en dus niet het Steunpunt Mantelzorg in plaats van de gemeentes, actief informatiebeleid over de zorgzame samenleving/civil society inzet. Met waardering voor wat er allemaal al gebeurt door mensen en organisaties. Met een kritische noot naar waar mensen het laten afweten of eenzijdig van de overheid verwachten. Het moet mensen duidelijk worden dat de verzorgingsstaat voorbij is en dat we zelf voor waarden als solidariteit, saamhorigheid en leefbaarheid moeten staan. Het laten zien en openlijk erkennen van de waarde van zorg voor elkaar	Wij zijn het met u eens en zullen de Wmo-filosofie waar mogelijk uitdragen. Hierin richten we ons op de kwetsbare burger in zijn algemeenheid. Het richten op specifieke doelgroepen is echter geen doelstelling van de gemeenten. Geen aanpassing nodig van de nota.
Pagina 12	Participatieraad/ Burgerparticipati eraad/WMO- Raad Land van Cuijk	<u>Advies:</u> wij adviseren dat de gemeente laat uitzoeken, samen met cliëntenorganisaties en de verschillende soorten onderwijs, welke soorten jonge mantelzorgers er zijn en welke soort ondersteuning kan werken. Bv. Stichting Door en Voor kan veel ervaringsdeskundigheid inbrengt zodat dure onderzoeksbureaus niet hoeven worden ingeschakeld. Dat geldt ook voor bv een familievereniging als Ypsilon.	Op pagina 12 is aangegeven dat de gemeenten in het Land van Cuijk zich richten op de brede doelgroep van mantelzorgers. Aan de hand van signalen uit het veld zal jaarlijks worden beoordeeld of het noodzakelijk is om activiteiten op specifieke doelgroepen te richten. Geen aanpassing van de nota
Pagina 12	Participatieraad/ Burgerparticipati eraad/WMO- Raad Land van Cuijk	<u>Advies:</u> Vroegtijdige signalering en emotionele ondersteuning van jonge mantelzorgers gebeurt in het onderwijs en daarvoor moet ook de capaciteit beschikbaar zijn. Daarvoor moet capaciteit ook binnen het onderwijs beschikbaar zijn.	Op pagina 12 is aangegeven dat de gemeenten in het Land van Cuijk zich richten op de brede doelgroep van mantelzorgers. Aan de hand van signalen uit het veld zal jaarlijks worden beoordeeld of het noodzakelijk is om activiteiten op specifieke doelgroepen te richten. Op scholen wordt schoolmaatschappelijk werk ingezet. Geen aanpassing van de nota
Pagina 14	Participatieraad/ Burgerparticipati eraad/WMO- Raad Land van Cuijk	<u>Advies:</u> wij ondersteunen de beleidskeuze om lotgenotencontacten te stimuleren. Projecten als het KOP-project van de GGZ zijn van wezenlijk belang voor de ondersteuning van jonge mantelzorgers in de GGZ. Bezuiniging op dit soort projecten is ten enenmale onacceptabel. De aanbeveling van de mantelzorgwijzer, die overal beschikbaar komt sluit aan bij het informatiebeleid zoals de nota voorstaat.	Voor kennisgeving aannemen.
	Wmo adviesraad Sint Anthonis	Geconstateerd wordt dat mantelzorgers niets tot weinig weten van respijtzorg. En er is een grote drempel bij mantelzorgers om respijtzorg te zien als een mogelijkheid om mantelzorgers te ontlasten. <u>Advies:</u> via keukentafelgesprekken krijgen de Wmo-consulenten de voors en tegens rondom het gebruik van respijtzorg goed in beeld. Deze aandacht kan de draagkracht van mantelzorgers versterken	Tijdens de keukentafelgesprekken komt ook zelfredzaamheid aan de orde. Ontlasting van de mantelzorg is hier een voorbeeld van. Respijtzorg komt dan ook aan bod tijdens deze gesprekken. Geen aanpassing van de nota.

	Wmo adviesraad Sint Anthonis	Advies: Er wordt gepleit voor een verdere verdieping in de betekenis van respijtzorg. De mogelijkheden en informatie over respijtzorg zou via het mantelzorgpanel ism ervaringsdeskundigen geïnventariseerd en gecommuniceerd kunnen worden. Aanbod, informatie, bereikbaarheid en toegankelijkheid van de respijtzorg kan via deze weg worden uitgewerkt.	Het Steunpunt Mantelzorg heeft al een inventarisatie gehouden van respijtzorgvoorzieningen in de regio. Dit overzicht is opgenomen op een landelijke website voor respijtzorgvoorzieningen; www.respijtwijzer.nl. Het is aan de respijtzorgvoorzieningen zelf om hun gegevens op deze website te actualiseren. De gemeenten zullen zich richten op het informeren van mantelzorgers en verwijzers (denk aan huisarts, Wmo-loket e.d.) in het Land van Cuijk. Geen aanpassing van de nota.
	Wmo adviesraad Sint Anthonis	In de conceptnota zijn de eenzijdige verwijzingen naar het Steunpunt Mantelzorg te mager. <u>Advies:</u> nadrukkelijk borgen dat Steunpunt zodanig functioneert en er op duidelijke prestaties wordt gemeten. Het gaat er om dat het Steunpunt ook daadwerkelijk waar kan maken wat in de nota van het Steunpunt wordt verwacht. Opties zijn om ook taken bij vrijwilligersorganisaties en maatschappelijke organisaties (Thuiszorg, Radius, etc.) neer te leggen en zo de kans van slagen van ambities te vergroten.	De gemeenten beschouwen het Steunpunt Mantelzorg als de spin in het web binnen het in deze nota beschreven ondersteuningsaanbod. De gemeenten zijn regisseur van het proces en sturen door middel van financiering van de te realiseren taken. Uiteindelijk vindt op deze basis ook de afrekening plaats. Daarnaast nemen de gemeenten een actieve rol richting ondersteunende instellingen. De gemeenten zullen organisaties, waar nodig, aanspreken op hun ondersteunende rol voor mantelzorgers en dit waar nodig ook in de subsidierelatie aangeven. De gemeenten verwachten van deze organisaties dat zij vraaggericht werken (pagina 10). Daarnaast brengen de gemeenten organisaties die zich richten op mantelzorgers met elkaar in contact (pagina 18). Geen aanpassing van de nota.
	Wmo adviesraad Sint Anthonis	<u>Advies:</u> wij adviseren om de onderdelen mantelzorg en respijtzorg van de Wmo ook in het Klanttevredenheidsonderzoek (KTO) mee te nemen.	Het KTO is vooral gericht op mensen die gebruik hebben gemaakt van gemeentelijke ondersteuning (bijv. hulp bij het huishouden, scootmobiel, woningaanpassingen, etc.). Om te achterhalen waar verbeteringen wenselijk en mogelijk zijn, wordt elk jaar een onderzoek gehouden onder de gebruikers en aanvragers van een Wmo-voorziening. Het KTO richt zich op de zorgvrager en dus niet op de mantelzorg. Tot slot verricht ook het Steunpunt Mantelzorg periodiek onderzoek onder haar doelgroep. Geen aanpassing van de nota.
Algemeen	Participatieraad/Burgerparticipatieraad/WMO-Raad Land van Cuijk	Wij wachten in spanning het formuleren van verdere acties af. De aanzet dat deze acties SMART zijn missen we in dit stuk gedeeltelijk. Het is een beleidsstuk, maar het dient wel om goed uitzicht te bieden op het formuleren van acties waarop je partijen kunt aanspreken en waarvan je de voortgang kunt volgen. Wij hebben de stellige indruk dat alles naar het Steunpunt wordt geschreven. Voor een deel is dat relevant omdat het Steunpunt bepaalde prestaties moet leveren.	Er zullen geen verdere acties worden geformuleerd buiten de acties zoals deze al in de nota zijn opgenomen.
Algemeen	Participatieraad/Burgerparticipatieraad/WMO-Raad Land van Cuijk	Voor een deel heeft het ook te maken met het feit dat de gemeentes geen uitvoerende rol willen hebben. Wij verwachten van de gemeentes ook een duidelijke rol als publieke promotor van de waarde van de mantelzorg en de waardering voor mantelzorgers. We missen een ambitieniveau wat betreft de maatschappelijke waardering van mantelzorg. We missen ook de proactieve benadering om in een vroeg stadium de mantelzorgers in beeld te krijgen, te ontzorgen en het verbinden van deze thematiek met andere beleidssectoren. <u>Advies:</u> leg in dit stuk de basis van een SMART-formulering van ambities en prestatieverwachtingen naar alle betrokken partijen.	Een groot gedeelte van de acties wordt uitgevoerd door het Steunpunt Mantelzorg. Hiermee worden nog prestatieafspraken gemaakt.
In de not	Participatieraad/Burgerparticipatieraad/WMO-Raad Land van Cuijk	<u>Advies:</u> Acties van de gemeentes willen wij sterker benoemd zien en dan wel als ketenregisseur, als vangnet, als coördinerende instelling tussen burgers, zorgvragers, mantelzorgers, maatschappelijke organisaties en instellingen.	De acties van de gemeentes zullen nadrukkelijker benoemd worden. Aanpassen in de nota.
Algemeen	Participatieraad/Burgerparticipatieraad/WMO-Raad Land van Cuijk	Wij willen tenslotte wijzen op een aantal tegenstrijdige ontwikkelingen: - De impact van de Participatiewet versus de noodzaak om voor kwetsbare burgers te zorgen. - Re-integratiebeleid voor uitkeringsgerechtigden versus feitelijke levenslange verplichtingen van bv. ouders. - Bevorderen inzet vrouwen op de arbeidsmarkt versus de culturele gegevenheid dat vrouwen zich eerder vrijmaken voor mantelzorg. Bezuinigen op signaleringsfuncties in onderwijs en in de wijk en de vergroten van de draaglast voor de mantelzorgers. <u>Advies:</u> wij stellen voor een aparte paragraaf te wijden aan deze tegens	Wij herkennen de door u geschetste ontwikkelingen en waar mogelijk (en voorzover wij daar invloed op hebben) nemen wij deze mee in de trajecten rondom de diverse transitie's.
Algemeen	Een burger uit Cuijk. Anoniem.	"Het mantelzorgbeleid is als leidraad: Eerlijk en Goed! Meneer heeft wel zorg om het krijgen van voldoende vrijwilligers.	Voor kennisgeving aannemen.
Algemeen	GGD	Een prettig leesbare nota.	Voor kennisgeving aannemen.
Paragraaf 6.1	GGD	De conceptnota bestrijkt de periode 2013 tot en met 2016 blijkt uit de paragraaf 6.1. Suggestie is dit tijdsbestek ook op te nemen op het titelblad.	Door alle maatschappelijke ontwikkelingen is het op dit moment onduidelijk wanneer een actualisering van het mantelzorgbeleid aan de orde is. Daarom kiezen we bewust voor geen einddatum van deze nota. Na twee jaar zal de nota worden gevalueerd. Nota niet aanpassen.
Pagina 13 t/m 20	GGD	In de conceptnota worden voor elke basisfunctie doelstellingen geformuleerd. In de nota blijft onbelicht hoe getoetst zal worden in welke mate deze doelstellingen bereikt worden.	Nagenoeg alle doelstellingen worden uitgevoerd door het Steunpunt Mantelzorg. Hiermee worden prestatieafspraken gemaakt. Jaarlijks worden de prestaties beoordeeld op basis van de eindverantwoordingen/jaarverslagen.
Paragraaf 2.2	GGD	In paragraaf 2.2. worden enkele groepen onderscheiden die verhoogd risico lopen als het gaat om overbelast raken. In het vervolg wordt gemist welke de voornemens zijn om overbelast raken van juist deze groepen met verhoogd risico te voorkomen, dan wel hen 'op maat' te ondersteunen.	Voor kennisgeving aannemen. Het beleid richt zich niet specifiek op een doelgroep. Aan de hand van signalen uit het veld zal jaarlijks worden beoordeeld of het noodzakelijk is om activiteiten op specifieke doelgroepen te richten.

Algemeen	GGD	<p>Ter informatie in verband met hoogerisicogroep jonge mantelzorgers. Om de ondersteuning van de jonge mantelzorgers beter af te stemmen op de behoeften van deze groep, had het Steunpunt Mantelzorg Land van Cuijk behoefte aan meer inzicht in de wensen en behoeften van jonge mantelzorgers en het huidige ondersteuningsaanbod in de regio. Met dit doel is een onderzoek uitgevoerd door de Academische Werkplaats Publieke Gezondheid Brabant, waarvan de GGD deel uitmaakt, in het kader van het project kennismakelaar. Voor het onderzoek is gebruik gemaakt van literatuur en zijn gesprekken gevoerd met betrokken organisaties in de regio Land van Cuijk. De resultaten hiervan zijn beschreven in het rapport 'Jonge mantelzorgers. Omvang, behoeften en ondersteuning in de regio Land van Cuijk', dat eind maart 2013 zal verschijnen. Daarnaast zal het onderzoek gepresenteerd worden tijdens een regionale conferentie over jonge mantelzorgers in juni 2013, bedoeld voor gemeenten en betrokken organisaties. Hiermee hoopt het Steunpunt Mantelzorg het draagvlak te vergroten voor een gezamenlijke aanpak ten aanzien van de jonge mantelzorgers.</p>	<p>Voor kennisgeving aannemen. Het beleid richt zich niet specifiek op een doelgroep. Aan de hand van signalen uit het veld zal jaarlijks worden beoordeeld of het noodzakelijk is om activiteiten op specifieke doelgroepen te richten.</p>
Paragraaf 2.3	GGD	<p>De definitie die SCP gebruikt in haar rapport Mantelzorg uit de doeken wijkt op verschillende punten af van de definitie die de GGD in haar enquêtes gebruikt. Belangrijkste verschil tussen beide definities is dat in definitie SCP ook gesproken wordt over hulp aan mensen die tijdelijk ziek zijn, terwijl in de GGD definitie gesproken wordt over hulp aan mensen die langdurig ziek zijn. Daarnaast gaan de meeste mantelzorgpercentages die de GGD presenteert over 'momenteel mantelzorg geven', terwijl de SCP percentages betrekking hebben op 'afgelopen jaar mantelzorg gegeven'. Deze beide verschillen zullen de lagere percentages die gevonden worden in de GGD enquêtes verklaren.</p>	<p>Het verschil in definitie hebben wij in een aparte voetnoot aangegeven. Aangepast in nota.</p>
Paragraaf 2.3.Pagina 7	GGD	<p>Steeds wordt aangegeven dat het percentage tussen x en x% ligt. Dit is de variatie in % over de 5 gemeenten. Er is ook een percentage voor de hele regio Land van Cuijk bekend: % dat mantelzorg geeft op moment van onderzoek 12-18 jaar: 11% (en dus niet 12-17 jaar!) 19-64 jaar: 11% 65+ jaar: 9% Op pagina 7 wordt aangegeven dat van de volwassenen en ouderen 1 tot 2% aangeeft zich (tamelijk) zwaar belast te voelen door het geven van mantelzorg. Dit is dus het percentage in de totale bevolking: mantelzorgers en niet mantelzorgers. Misschien is het inzichtelijker om weer te geven welk deel van de mensen die momenteel mantelzorg geeft zich (tamelijk) zwaar belast voelt: dit betreft circa 1 op de 8 volwassen mantelzorgers in Land van Cuijk (19+-jarigen). Een op de 9 mantelzorgers van 19 t/m 64 jaar heeft behoefte aan meer hulp.</p>	<p>Dit passen wij aan.</p>